

Carlo Acutis: een heilige computerfreak

1. Heiligen halen ons uit onze winterslaap

In de postsynodale exhortatie *Christus Vivit* (CV) over de jongeren stelt paus Franciscus zich de vraag of heilig worden nog iets is van onze tijd. Hij beschrijft er in het kort het belang van “jonge heiligen die Christus hun leven hebben gegeven, velen zelfs tot in het martelaarschap toe, ze waren kostbare weerspiegelingen van de jonge Christus; hun stralende getuigenis bemoedigt ons en haalt ons uit onze winterslaap” (CV 49). Hij beschrijft kort twaalf jonge heiligen, als het ware twaalf apostelen uit de hele wereld en verspreid over de geschiedenis. Hij hoopt dat “de wereld vol mag lopen met vreugdevolle, moedige en geëngageerde jongeren die de wereld nieuwe getuigenissen van heiligheid bieden” (CV 62).

De paus neemt ook het getuigenis op van de jonge Carlo Acutis (3.5.1991-12.10.2006) en zegt tegen de jongeren: “Vergeet niet dat er jongeren zijn die zelfs in de digitale wereld creatief en zelfs geniaal zijn. Zo iemand was de eerbiedwaardige Carlo Acutis... Carlo wist heel goed dat de mechanismen van communicatie, reclame en sociale netwerken kunnen worden aangewend om ons te bedwelmen en verslaafd te maken aan consumptie, aan het kopen van het laatste snufje op de markt, geobsedeerd als we zijn door onze vrije tijd en gevangen in negativiteit. Toch slaagde hij erin om de nieuwe communicatietechnologieën te gebruiken om het Evangelie te verkondigen en om waarden en schoonheid te communiceren” (CV 104-105).

Op 19 maart 2018 publiceerde paus Franciscus de apostolische exhortatie *Gaudete et Exsultate* (GE) Over de roeping tot heiligheid in de hedendaagse wereld. In het vierde hoofdstuk biedt hij vijf concrete tekenen of criteria aan, “vijf uitingen van liefde voor God en de naaste die ik heel belangrijk vind gezien bepaalde risico’s en beperkingen eigen aan de hedendaagse cultuur.” (GE 111). Aan de hand van deze vijf criteria kunnen we kennis maken met de vijftienjarige Carlo Acutis, die op 10 oktober 2020 te Assisi door Kardinaal Giovanni Angelo Becciu zal zalig verklaard worden. Deze tiener gebruikte zijn computerkennis om de devotie tot het heilig Sacrament te verspreiden. Hij stierf door een fulminante leukemie op 12 oktober 2006 en werd begraven in Assisi.

“Om op te stijgen moet ge het gewicht over boord gooien”

De bedoeling van Carlo was eenvoudig: de hemel bereiken. Maar daarvoor moeten keuzes gemaakt worden. Een slotzuster getuigt over hem “dat hij het leven ernstig genomen heeft”, en hij was bezorgd over de mensen die dit niet deden. De gevleugelde uitspraak van hem, die door paus Franciscus ook werd overgenomen zegt dat “ieder mens als origineel geboren wordt, maar velen sterven als fotokopie”. In plaats van zich te richten op de geneugten van de wereld, heeft hij zijn aandacht gevestigd op de gave van de eucharistie en het gebed. Dit gaf hem de rust en de vreugde om een blije tiener te zijn. Hij was altijd vrolijk.

2. Gericht op God

“Gebed maakt me licht”

Pastoor Gianfranco Poma getuigt dat Carlo in de kerk steeds voor het tabernakel zat. Bij zijn eerste communie offerde hij zich totaal aan Jezus en sinds die dag ging hij dagelijks naar de eucharistie en wekelijks te biechten. Hij vroeg om zijn plechtige communie te mogen doen, en verkreeg ook de toestemming om dit te doen op negenjarige leeftijd. “De eucharistie is mijn autostrade naar de hemel” zei hij vaak en de hemel was zijn enig doel, en ‘het gebed was de ademhaling van zijn ziel’ volgens zuster Elena. “Dat maakt me licht”, zei Carlo, “tegenover alles wat het leven mij vraagt, vooral tegenover mijzelf en de anderen. Bidden is deze lichte levensstijl aanleren”. In de exhortatie

Gaudete et Exultate verwoordt paus Franciscus het zo: “Het eerste van deze belangrijke kenmerken is gericht zijn op God, stevig verankerd in God die ons bemint en bijstaat” (GE 112). De moeder van Carlo, Antonia Acutis-Salzano, getuigt dat voor Carlo alleen God telde. Dat werd vooral duidelijk in zijn laatste levensfase, toen hij zijn ziekte heel rustig verdroeg. “Indien God voor ons is, wie zal dan tegen ons zijn?” (Rom. 8, 31). Hij nodigde de mensen uit naar de eucharistie ook om een houding van vertrouwen en geduld te leren. Het kerkgebouw was zijn bron, ook voor de dienst die hij bewees aan anderen. Zijn Hinduvriend herhaalt wat Carlo zei: “zoals Johannes de apostel uitverkoren was zo kunnen ook wij ons hoofd aan de borst van Jezus te rusten leggen en ook bij het offer van het kruis biddend aanwezig zijn”. Jezus was voor hem heel nabij. Maar Jezus was niet alleen hem nabij. “Jezus is een persoon die dichtbij is, bereikbaar voor iedereen”, zei hij. “Ik zal diegene worden die ik reeds lang ben in de gedachte van God” vertrouwde hij toe aan de pastoor.

De eucharistie, het evangelie, het gebed en Maria hielden hem wakker, zo leefde in hem de Geest van God. De wereld van zijn parochie was te klein voor Carlo, hij ontdekte dat er elders grote dingen gebeurden in verband met de eucharistie. Hij ontdekte het wonder van Lanciano, waar de hostie in menselijk vlees veranderde, en de Kerk heeft dit officieel als een wonder erkend. Hij wilde via zijn website de hele wereld attent maken op vele plekken waar wonderen gebeurd zijn in verband met de eucharistie en hij had er de computerkennis voor. Hij heeft een voorstelling gemaakt van zulke plaatsen in twintig landen in de vijf continenten. (zie op Google, Carlo Acutis – Miracle list). Het was zijn droom, die helaas niet kon verwezenlijkt worden, om deze plaatsen zelf te gaan bezoeken en er computerbeelden van te maken. Hij zag de mogelijkheid om via de website datgene te zeggen dat in een persoonlijk contact moeilijker is. Zijn vrienden hebben na zijn dood verder gewerkt aan dit indrukwekkende geheel van gegevens. Een tentoonstelling met 140 erkende mirakels is beschikbaar en kan getoond worden over de hele wereld.

Het is merkwaardig dat Carlo reeds op tienjarige leeftijd begon computerprogramma's te ontwikkelen, nieuwe programma's, waarmee hij parochies en zijn school hielp. Hij kon gewoon niet van iets overtuigd zijn en het dan niet toepassen. De pastoor van zijn parochie geeft daarbij commentaar: “Vandaag zou iedere parochie een site moeten aanleggen om vragen te beantwoorden”. Na zijn dood hebben de vrienden van Carlo dat dan ook gerealiseerd voor hun eigen parochie.

3. Vreugde en zin voor humor

“Een frisse christen”

De pastoor zegt: “De kerk was de plek waar Carlo zijn levensstijl puurde, en zij was het die hem naar buiten zond tussen de mensen. Maar, hij was niet klerikaal, integendeel, hij was een frisse christen die leefde voor anderen, zijn lijden opdroeg voor anderen. Hij was attent voor de missies, hij gaf zich totaal voor het goed van anderen. Hij organiseerde hulp voor de armen, gaf weg wat hij zelf bezat. Twee dingen waren prioritair voor hem: God en de anderen”.

Al zijn vrienden getuigen dat hij altijd vrolijk was en daardoor ook vrienden aantrok. Hij wist dat een christen het zuurdeeg moet zijn van de maatschappij, elke dag opnieuw, omdat God een God van Liefde is en dat wilde hij in concrete werken omzetten. Eerst en vooral in zijn vriendenkring, op school, maar ook door zijn aandacht voor zwakken en marginalen in de samenleving. Het gebeurde vaak dat hij zijn avondeten inpakte om het te gaan geven aan een dakloze die de nacht op straat moest doorbrengen. Dat kon hij, zei hij, “omdat de Kerk mij daartoe de ruimte geeft, zij is de bron”.

Carlo was een gewone jongen, hij speelde graag met honden, hij maakte er ook kortfilmpjes over en deed hen spreken met een menselijke stem. Hij hield van sport, van samen zijn, van uitstappen, van

op reis gaan. Maar tevens zat hij met de vraag: “maar wie ben ik, waarvoor leef ik?” en deze vraag leidde hem tot een totale beschikbaarheid voor wie dan ook. Ook in zijn gebed was hij bij de anderen, “hij bad niet voor zichzelf” bevestigt zijn nicht Flavia. Carlo wist een intens geloof en gebedsleven te verbinden met een vrolijke en dienstbare aanwezigheid in zijn dagdagelijkse omgeving, thuis en bij vrienden voor wie hij ook graag PowerPoints maakte. “Voor mij was hij een meester”, zei Rajeh, “ook al was hij jonger dan ik”. Hij ging op zoek naar armen, daklozen, en moedigde andere jongeren aan om met hem mee te gaan. Op die manier bracht hij het evangelie bij die mensen en toonde hij aan zijn vrienden hoe ze dienstbaar konden zijn, voor hem een duidelijk teken van evangelische betrokkenheid die zijn oorsprong vond in de eucharistie.

4. Stoutmoedigheid en vurigheid

“Mijn kleine redder”

De getuigenis van zijn moeder toont ons de apostolische gedrevenheid van haar zoon, die ze haar “kleine redder” noemt omdat zij op zijn aandringen zich is gaan interesseren voor wat de Kerk en de eucharistie te bieden hebben. “Carlo was een devote ziel”, zei zijn moeder, “zelfs toen hij nog zeer jong was. Hij hield ervan naar de kerk te gaan, te bidden, en meer te leren over het geloof. Ik was ver van de Kerk; ik groeide op in een gesecculariseerd gezin, zoals miljoenen mensen doen, denk ik. Maar, met deze zoon die voortdurend dringende vragen stelde over het geloof werd ik gedwongen na te denken. Dat was de reden waarom ik dichterbij de Kerk kwam. Carlo leefde een bijzonder leven. Voor mij was hij mijn kleine redder die me op weg zette een speciale weg te gaan. Het is een weg die ik nog bewandel” zegt ze, “ik tracht zijn boodschap te verspreiden, vooral door de tentoonstelling van de eucharistische mirakels, die over alle continenten gereisd heeft en veel mensen geholpen heeft.” Verder vertelt zijn moeder: “Er zijn getuigenissen van mensen die dichterbij God gekomen zijn en die een geloofsleven begonnen zijn, voor mij is dit het grootste teken. Omdat Carlo veel van de eucharistie hield, zei hij vaak dat we geboren worden als origineel, maar velen leven als fotokopie. Jezus geeft ons de sacramenten opdat we niet zouden sterven als fotokopieën, en Hij geeft ons zichzelf in de eucharistie. Dat is God aanwezig in persoon: zijn lichaam, zijn bloed, zijn ziel en zijn godheid”. En kort voor zijn overlijden zei hij nog tegen zijn moeder: “Moeder, wees niet bang, omdat bij de incarnatie van Jezus is dood leven geworden, en er is geen ontkomen aan: in het eeuwig leven wacht ons iets heel bijzonders. Ons doel moet het oneindige zijn, niet het eindige. Het oneindige is onze thuisbasis. De hemel wacht op ons sinds altijd. Ik wil al mijn pijnen offeren aan de Heer, voor de paus en voor de Kerk. Ik wil geen vagevuur meemaken, ik wil direct naar de hemel gaan”. En zijn moeder getuigt verder: “Jezus is liefde, God is liefde. Daarom, wanneer we de eucharistie ontvangen, ontvangen we liefde. De bedoeling van elke christen is heilig te worden en dat doen we wanneer we God ontvangen, die liefde is boven alle andere dingen, onze naaste beminnen zoals onszelf, liefde ontvangen door de eucharistie... Jezus leert ons ook onszelf te geven aan anderen en te groeien in onze liefde voor God.” En zijn moeder besluit: “Carlo was een zaad, of beter, hij plantte een zaad met de tentoonstelling van de eucharistische mirakels, om de wereld te helpen geloven”. Hierin voelen we duidelijk de bekering die de moeder doorgemaakt heeft. Bij zijn nakend einde zei Carlo nog: “droefheid is de aandacht gericht op zichzelf, geluk is de aandacht gericht op God”.

5. In gemeenschap

“Op weg naar de eenheid in de Kerk”

“Groeien in heiligheid is samen met anderen onderweg zijn” schrijft paus Franciscus. (GE 140). Naast de eucharistie beleefde Carlo ook bijzonder intens de devotie tot Maria. Sinds zijn bezoek aan Fatima was dit het geliefkoosde bedevaartsoord. De Kerk als gemeenschap was zijn thuis, ieder mens, of die nu christen is of niet, hoort de Kerk te leren kennen, en in de gedachte van Carlos hoorde iedereen

daar reeds bij. Zijn visie op de mensheid en de wereld, aangemoedigd door de universele aanwezigheid van Christus in de eucharistie in alle continenten, was zo alomvattend dat hij aandacht had voor andere godsdiensten. De andere godsdiensten waren voor hem “op weg naar de eenheid in de Kerk, ieder ander mens is geschapen om God te kennen, om zijn Liefde te ervaren”. Een merkwaardige visie voor zo’n jonge knaap.

In getuigenissen over Carlo horen we herhaaldelijk dat hij een gewone jongen is: hij ging met zijn familie naar zee, zocht er naar vissen, speelde op het strand enz. De jongeren van zijn leeftijd vonden hem heel sympathiek en hij was goed in de sport, en samen met hen organiseerde hij hun vrije tijd. Hij trachtte wel altijd goed te begrijpen wie de anderen waren. Daarover zegt de pastoor dat hij iedereen betrok bij zijn initiatieven om de armen te helpen, ook zijn familie. Rajeh vertelt dat hij een slaapzak geschonken had aan een dakloze die buiten de kerk sliep, en dat hij vooral triest was op de dag dat die man – Emmanuel heette hij – vertrokken was, zodat hij hem zijn avondeten niet meer kon brengen.

Voor de kinderen was hij een catechist, hij sprak hen over het evangelie op een manier die zij konden begrijpen, met beelden en metaforen die passend waren om hen het geloof te laten ontdekken. Muziek, kunst, bezoek aan een museum, aan de kerken in de buurt en in Assisi, het lag allemaal in zijn interessesfeer. De pastoor zegt dan weer dat zijn houding echt sociaal was, om dichtbij de anderen te staan. Dat had hij geleerd in zijn langdurige momenten met de Heer in het gebed.

6. In onophoudend gebed

“Een autostrade naar de hemel”

Zo komen wij bij het laatste criterium dat paus Franciscus voorstelt: onophoudelijk bidden. Het leven van Carlo was geïnspireerd door zijn gebed bij de eucharistie en door de rozenkrans. Hij werd gezien op de fiets met zijn paternoster in de hand. We hebben van de pastoor gehoord dat hij in de kerk zat, dagelijks, en de slotzusters en de trappisten vertellen ons van zijn contemplatieve oriëntatie op jonge leeftijd. Dan komen wij bij de ziel van de toekomstige zalige. Bidden was voor hem een gesprek met Christus, nooit over zichzelf, maar over de anderen. Het was een eenvoudig, sereen gebed om de genade van God af te smeken over de anderen.

Zo kon hij ook zijn dood beleven als een gave, als een geschenk aan de paus en aan de Kerk. Zijn ziekte ervaarde hij als een voorbereiding op de ontmoeting met zijn Heer, hij keek uit naar de ontmoeting van aangezicht tot aangezicht met diegene die hij zo vaak in het brood van de eucharistie ontmoet had. “Hoe meer we de eucharistie ontvangen, des te meer zullen we worden als Jezus, zodat we op aarde een voorsmaak krijgen van de hemel. Indien we bedenken dat de Heer zichzelf heeft gegeven voor ons, is het niet moeilijk om door het leven te gaan als rechtvaardige mensen”. Reeds een paar maanden voor zijn dood, wanneer er nog helemaal geen sprake was van leukemie, vertrouwde hij aan een vriend toe ‘ik ben bestemd om te sterven’. Zijn ziekte heeft hij ook intens en intiem beleefd. De pastoor werd geïnformeerd over zijn ziekte, maar hij kon hem pas de volgende week bezoeken. Een week later, op de morgen van 12 oktober, kwamen de ouders in de sacristie zeggen dat hij overleden was.

De eucharistie is volgens Carlo de autostrade naar de hemel, hij stond open voor het transcendente en dat vond uitdrukking in de aanbidding. “Kijk naar Jezus” zei hij. Heiligen waren voor hem vrienden, en de bedevaartsoorden noemde hij uitdrukkingen van de liefde van God voor kleine en zieke mensen. Bij zijn hobby om bedevaartsoorden op de website te zetten zocht hij naar Woorden uit de Schrift. Hij was er zich van bewust dat het Woord van de Schrift zijn uiterste doeltreffendheid vindt in de eucharistieviering waar het woord gelezen en verklaard werd (cf. GE 157). Nergens wordt gewag

gemaakt van vervoering gedurende zijn gebed, hij had geen visioenen, geen extase. Het gebed was een contact met God, zich openstellen voor God, “zijn” bij God, luisteren en in gedachte bij de mensen blijven die tot God moesten gebracht worden door zijn voorbeeld en engagement. Gebed en missie waren nooit ver van elkaar verwijderd. Tot in zijn gebed was hij een gewone jongen. Hij spiegelde zich daarvoor aan de kleine herdertjes van Fatima, gewone herderskinderen, met een overtuigd geloof.

De slotwoorden van de apostolische exhortatie *Gaudete et Exsultate* van paus Franciscus beschrijven goed waarvan Carlo leefde: “De ontmoeting met Jezus in de Schriften brengt ons bij de eucharistie waar dit Woord zelf zijn grootste doeltreffendheid bereikt, aangezien het de werkelijke tegenwoordigheid van het levende Woord is. In de eucharistie ontvangt de ene ware God de grootste aanbidding die de wereld Hem kan geven, want het is Christus zelf die zich offert. Wanneer we Hem ontvangen in de communie, hernieuwen we ons verbond met Hem en laten wij Hem steeds meer toe om zijn omvormend werk te realiseren” (GE 157).

Mgr. Luc van Looy